

STORTINGET

Innst. 336 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:163 S (2022–2023)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bengt Rune Strifeldt, Sivert Bjørnstad, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen om å samkjøre nytt miljøregelverk for Svalbard med den varslede Svalbardmeldingen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen samkjøre forslag til nytt inngripende miljøregelverk for Svalbard med behandlingen av stortingsmeldingen om Svalbard som er varslet å komme i 2024.
- Stortinget ber regjeringen konsekvensutrede forslagene til endringer i miljøregelverk for Svalbard og dokumentere innvirkningen endringene vil ha på feltene næringsvirksomhet, bosetting, utnyttelse av Svalbard, bruk av naturen og konkret miljøeffekt/-gevinst.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Eva Kristin Hansen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd

Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad og Bengt Fasteraune, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, viser til Representantforslag 163 S (2022–2023) om å samkjøre nytt miljøregelverk for Svalbard med den varslede Svalbardmeldingen.

Komiteen deler forslagsstillernes syn på at det er nødvendig med en bærekraftig svalbardpolitikk som tar hensyn til interessene til ulike norske aktører. Samtidig er miljømålene på Svalbard viktige. Bevaring av Svalbards særegne villmarksnatur er et av de overordnede målene for svalbardpolitikken. Svalbard står overfor nye utfordringer i kjølvannet av økt turisme og annen menneskelig aktivitet, klimaendringer og en ny sikkerhetssituasjon i Europa. Komiteen viser til at det er behov for å foreta en samlet gjennomgang av svalbardpolitikken, og at regjeringen har startet arbeidet med en ny svalbardmelding som skal legge kursen for Svalbard fremover.

Komiteen merker seg at klima- og miljøministeren i sitt svarbrev viser til at utviklingen innen reiseliv på Svalbard skjer raskt, og at økt aktivitet skaper utfordringer både for miljøvernet på øygruppen og når det gjelder sikkerheten for de som ferdes i Svalbards villmarksnatur. Komiteen viser til at statsråden ønsker å få på plass nødvendige tiltak også før arbeidet med ny svalbardmelding ferdigstilles. Komiteen mener det er viktig at dette arbeidet fortsetter.

Komiteen merker seg at det i saken om endringer i miljøregelverket på Svalbard ble mottatt flere omfatt-

ende og grundige innspill fra næringslivets side om konsekvensene av forslagene til endringer i miljøregelverket. I forbindelse med høringen har det også vært dialog med næringslivet både på direktoratsnivå og på politisk nivå.

Komiteen viser til statsrådets lovnad om at regjeringen i det videre arbeidet vil sikre god sammenheng mellom de forslag som fremmes om endringer i svalbardmiljøloven med forskrifter, og arbeidet med en ny svalbardmelding. Komiteen mener norsk svalbardpolitikk vil være tjent med at de to prosessene er godt samkjørt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen samkjøre forslag til nytt inngripende miljøregelverk for Svalbard med behandlingen av stortingsmeldingen om Svalbard som er varslet å komme i 2024.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen konsekvensutrede forslagene til endringer i miljøregelverk for Svalbard og dokumentere innvirkningen endringene vil ha på feltene næringsvirksomhet, bosetting, utnyttelse av Svalbard, bruk av naturen og konkret miljøeffekt/-gevinst.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen samkjøre forslag til nytt inngripende miljøregelverk for Svalbard med behandlingen av stortingsmeldingen om Svalbard som er varslet å komme i 2024.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen konsekvensutrede forslagene til endringer i miljøregelverk for Svalbard og dokumentere innvirkningen endringene vil ha på feltene næringsvirksomhet, bosetting, utnyttelse av Svalbard, bruk av naturen og konkret miljøeffekt/-gevinst.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:163 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bengt Rune Strifeldt, Sivert Bjørnstad, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen om å samkjøre nytt miljøregelverk for Svalbard med den varslede Svalbardmeldingen – vedtas ikke.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 2. mai 2023

Ine Eriksen Søreide

leder

Bengt Fasteraune

ordfører

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Statsråden

Utenriks- og forsvarskomiteen
Stortinget

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1194-

30. mars 2023

Oversendelse - Representantforslag 163 S om å samkjøre nytt miljøregelverk for Svalbard med den varslede Svalbardmeldingen

Jeg viser til anmodning fra Stortingets Utenriks- og forsvarskomite om Justis- og beredskapsdepartementets uttalelse om Representantforslag 163 S om å samkjøre nytt miljøregelverk for Svalbard med den varslede svalbardmeldingen. Siden utgangspunktet for spørsmålet gjelder miljøregelverket på Svalbard som er Klima- og miljødepartementets ansvar, besvarer jeg henvendelsen. Den delen av svaret som gjelder den varslede svalbardmeldingen er utformet i samråd med justis- og beredskapsministeren.

Representantforslaget, som er fremmet av representantene Bengt Rune Strifeld, Sivert Bjørnstad, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen fra Fremskrittspartiet, lyder:

1. *Stortinget ber regjeringen om å samkjøre forslag til nytt inngripende regelverk for Svalbard med behandlingen av behandlingen av stortingsmeldingen om Svalbard som er varslet å komme i 2024*
2. *Stortinget ber regjeringen konsekvensutrede forslagene til endringer i miljøregelverk for Svalbard og dokumentere innvirkningen endringene vil ha på feltene næringsvirksomhet, bosetting, utnyttelse av Svalbard, bruk av naturen og konkret miljøeffekt/gevinst.*

Jeg har følgende merknader til forslaget:

På Svalbard gjør spesielle hensyn seg gjeldende som gjør det ekstra viktig at politikk og tiltak samordnes på tvers ulike departementers ansvarsområder i samsvar med målene for norsk svalbardpolitikk. Derfor samordnes svalbardpolitikken og tiltak som gjelder Svalbard kontinuerlig gjennom det interdepartementale polarutvalget under ledelse av Justis- og beredskapsdepartementet. Det gjelder også arbeidet med de regelverksendringene

representantene fra FrP viser til, og arbeidet med en ny stortingsmelding om Svalbard. Ingen regelverksendringer blir foreslått eller vedtatt uten at saken blir belyst og drøftet på tvers av departementenes ansvarsområder med utgangspunkt i gjeldende svalbardpolitikk og de overordnede målene for denne. Det betyr også at regelverksendringer på ulike områder blir vurdert i sammenheng, og i lys av oppdatert informasjon om utviklingen på Svalbard. Disse prosedyrene legger til rette for beslutninger som både er i samsvar med gjeldende svalbardpolitikk, og som svarer på de utfordringene man til enhver tid står overfor.

Regjeringen har igangsatt arbeidet med ny stortingsmelding om Svalbard. Meldingen vil gi Stortinget en samlet gjennomgang av svalbardpolitikken i lys av utviklingen de siste årene med klimaendringer, økt aktivitet og en ny sikkerhetssituasjon i Europa. Prosessene med regelverksendringer og arbeidet med meldingen er godt samkjørt fra regjeringens side, og regelverksendringene har utgangspunkt i det samme utfordringsbildet som vil bli beskrevet i meldingen. Utviklingen når det gjelder reiseliv og økt ferdsel i naturen på Svalbard skjer nå raskt, og skaper utfordringer både for miljøvernet på øygruppen, og når det gjelder sikkerheten for de som ferdes i Svalbards villmarksnatur. Situasjonen tilsier derfor ikke at regjeringen stiller prosessene med å få på plass nødvendige tiltak i bero i påvente av en ny stortingsmelding.

Representantene fra FrP hevder at det ikke er gjort tilstrekkelig konsekvensanalyser av forslagene til endringer i miljøregelverket på Svalbard, og foreslår at Stortinget skal be Regjeringen om å *dokumentere* innvirkningen på næringsliv, lokalsamfunn og miljø. Jeg gjør for ordens skyld oppmerksom på at det ikke ved noen form for regelverksarbeid er mulig å *dokumentere* innvirkningen i forkant. Det utredningsinstruksen krever er at man skal utrede konsekvensene.

I denne saken er konsekvensene redegjort for i det omfattende høringsbrevet fra Miljødirektoratet høsten 2021, som gikk ut samtidig og koordinert med JDs høring om ny feltsikkerhetsforskrift. Høringen har vært gjennomført med en særlig lang høringsfrist på åtte måneder, nettopp av hensyn til at høringsinstansene skulle få god tid til omfattende og grundige innspill. Det har både før høring og også underveis i høringen vært dialog med næringslivet både på direktoratsnivå og på politisk nivå. Bla. ble det arrangert innspillmøter både om miljøregelverket og forslag til feltsikkerhetsforskrift der lokale aktører deltok. Det er kommet mange, omfattende og grundige høringsuttalelser fra reiselivets side. I sin tilråding til KLD i saken fra januar 2023 redegjør og drøfter Miljødirektoratet høringsinnspillene og høringsinstansenes vurderinger av forslagene og konsekvensene av disse grundig.

Næringslivet har samlet sett hatt gode muligheter til å spille inn både fakta, vurderinger og forslag til alternative tiltak i denne saken. Sentrale høringsinstanser har også mottatt en eksplisitt oppfordring fra statsrådene i KLD, NFD og JD om å være aktive og bidra mest mulig med fakta og innspill i høringen. Jeg mener derfor at det er lite grunnlag for påstanden fra reiselivet om at reiselivsnæringene ikke har blitt involvert, og at det har vært kjørt lukkede prosesser uten reell medvirkning og uten oppfordringer til næringen om innspill. Jeg mener

også at forslagene er godt nok utredet til at regjeringen, og for de tiltakene som krever lovendring også Stortinget, kan fatte godt opplyste beslutninger.

Representantene fra FrP skriver også at man mener høringsforslagene vil «*virke motstridende med norsk målsetting for norsk bosetting og næringsvirksomhet*». Det ser jeg ikke at det er noe grunnlag for å hevde. Formålet med forslagene er ikke å redusere reiselivet, men å kanalisere og regulere ferdselen for å redusere den samlede belastningen på natur og kulturminner. Videre har det de senere år vært en betydelig befolkningsvekst i Longyearbyen, uten at det er noe mål om slik vekst. Gjennom svalbardmeldingen i 2016 og Stortingets behandling av denne ble det presisert at «*Regjeringen ser det ikke som ønskelig å legge til rette for etablering av virksomheter som krever betydelige investeringer i infrastruktur, men vil gå inn for en utvikling i Longyearbysamfunnet hvor næringslivet utvikles i samsvar med målene i svalbardpolitikken*».

Miljømålene på Svalbard er viktige. Bevaring av Svalbards særegne villmarksnatur er et av de overordnede målene for svalbardpolitikken. Dette er en viktig bakgrunn for at det nå er nødvendig å gjøre endringer i miljøregelverket for å begrense belastningen fra økte ferdsel i kombinasjon med raske klimaendringer. Svalbardmeldingen fra 2016 presiserer at «*innenfor de rammer traktats- og suverenitetsmessige hensyn setter, skal miljøhensyn veie tyngst ved konflikt mellom miljøvern og andre interesser*». Næringsaktivitet er heller ikke et mål i seg selv på Svalbard, men et virkemiddel for å oppnå de overordnede målene. At all aktivitet skal skje innenfor rammen av miljømålene er understreket både i svalbardmeldingen i 2016 og i foregående meldinger.

Regjeringen vil i det videre arbeidet sikre god sammenheng mellom de forslag som fremmes om endringer i svalbardmiljøloven med forskrifter og arbeidet med en ny svalbardmelding. De to prosessene vil være godt samkjørt og reflektere denne regjeringens svalbardpolitikk.

Med hilsen

Espen Barth Eide

